

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА КОСОВО И МЕТОХИЈА УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ - ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ ПРИШТИНА - КОСОВСКА МИТРОВИЦА			
ПРИМЉЕНО 15. 06. 2026. ГОДИНЕ			
ОД	БРОЈ	ПРИЛОГ	ВРЕДНОСТ
0815	181	/	/

ИЗВЕШТАЈ МЕНТОРА О ЗАВРШНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме Милица (Дејан) Виријевић
2. Датум рођења, општина, Република: 07.10.1999. год., Косовска Митровица, Република Србија
3. Година уписа на мастер академске студије права 2023/2024
II НАСЛОВ МАСТЕР РАДА
ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА НАКНАДУ ШТЕТЕ ЛИЦА НЕОСНОВАНО ЛИШЕНОГ СЛОБОДЕ ИЛИ НЕОСНОВАНО ОСУЂЕНОГ
III ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА
<p>Мастер рад „Поступак за остваривање права на накнаду штете лица неосновано лишеног слободе или неосновано осуђеног”, урађен је на 75 страна компјутерски обрађеног текста. Структуру рада поред увода, закључка и пописа коришћене литературе, чине пет поглавља која су даље рашчлањена на више потпоглавља. Приликом израде рада кандидат се користио историјским, позитивно-правним, нормативним и упоредно-правним методом.</p> <p>У уводном делу мастер рада, кандидат је образложио предмет рада и значај теме коју обрађује. Окривљени услед неоснованог лишења слободе, или осуђени услед неосноване осуде, добија статус оштећеног, те му након спроведених поступака припадају одређена права, што указује на проширење обима његових права кроз историју и развој механизма њихове заштите у савременом моделу кривичног поступка. Међу бројним правима и системима њихове заштите успостављеним у међународним и националним нормативним оквирима, право окривљеног на накнаду штете у наведеним ситуацијама заузима важну позицију, јер иако се против њега води кривични поступак, није заборављени и обесправљени субјекат. Штета настала по неком од наведених основа, посебно она нематеријалне природе, чини се ненадокнадивом, али се ипак самим залагањем државе да се кроз правни систем успостави њена накнада, макар она била и материјална, ублажавају последице настале у једном сегменту живота.</p> <p>У првој глави која носи назив „Правни основ накнаде штете настале због неоснованог лишења слободе или неосноване осуде“, кандидат разматра разлоге за увођење накнаде штете поводом неоснованог лишења слободе и неосноване осуде, теорије о основу одговорности за тако причињену штету и правни основ накнаде у позитивном праву Републике Србије. Најпре се јавила идеја о праву на накнаду штете услед неосноване</p>

осуде, онда када се започело са такозваном хуманизацијом кривичног поступка и заштитом права свих учесника у кривичном поступку, укључујући и окривљено лице. Чести су били случајеви да суд начини грешку која се могла приписати његовој кривици, приликом вршења своје функције а након улагања правног лека, па се из тог разлога најпре икристалисало право осуђеног на накнаду штете услед неосноване осуде. Након реализације ове идеје, почело се признавати право на накнаду штете услед неоснованог притвора. Упркос бројним противљењима (штета настала неоснованим притвором је много мања него она настала услед неосноване осуде, немогућност државе да одговори на све финансијске захтеве поводом накнаде штете,), испоставило се да признавање права на накнаду штете услед неоснованог притвора чак доноси корист правосудју, у смислу да може боље функционисати када се ова мера изриче само као нужна, а са тиме се упоредо смањује и број случајева притвора у кривичном поступку. Разлози за увођење ове врсте накнаде штете концепцијски су даље разрађени унутар супротних теоријских гледишта. Основно питање поводом којег се развила дискусија засновано је на томе да ли накнаду штете треба признати као субјективно право неосновано осуђеног, неосновано лишеног слободе, или се пак накнада признаје само на основу правичности? Према првом гледишту, држава нема дужност да пружи накнаду за неосновану осуду или неосновано лишење слободе, једино када се може приписати у кривицу државном органу, штета коју окривљени трпи може бити сасвим случајна када државни органи поступају законито и правилно, те нема субјективно право да тражи овакву врсту накнаде. Због настале штете он има право на помоћ, али не и право на накнаду штете. Друго схватање, које је данас однемо превагу, право на накнаду штете признаје као субјективно право окривљеног без обзира да ли се настала штета може приписати у кривицу државном органу или не, ослањајући се на правну дужност државе да одговори захтевима накнаде, схватајући их не као пружање помоћи оштећеном, већ као његово субјективно право које може остварити ако штета није настала његовом кривицом. Из наведених теорија кандидат потом разматра правни основ накнаде штете, где се као закључак може издвојити објективна одговорност државе за одређену непријатност причињену окривљеном, односно *sui generis* одговорност заснована на гарантној функцији државе да сваком појединцу, па и окривљеном, уважи његова субјективна права. Не мора бити заснована на кривици државног органа, а не сме бити проузрокована кривицом окривљеног лица.

У другој глави под називом „Услови за остваривање права на накнаду штете услед неоснованог лишења слободе или неосноване осуде“, кандидат разматра, имајући у виду националне и међународне нормативне оквире, услове чије испуњење доприноси остваривању права на накнаду штете. Обрађујући овај део предметне тематике, разликује позитивне и негативне услове. Како негативни услови имају негативни исход, а супротност су позитивним условима, наводимо позитивне услове који доводе до остваривања права на накнаду штете. Право на накнаду штете има лице неосновано лишено слободе (које је било лишено слободе, а није дошло до покретања поступка, које је било лишено слободе дуже времена него што траје кривична санкција која се састоји у лишењу слободе која му је изречена, ако је услед грешке, или незаконитог рада органа поступка лишено слободе, ако је дуже задржано у заводу ради извршења кривичне санкције која се састоји у лишењу слободе) и лице неосновано осуђено лице према коме је била правноснажно изречена кривична санкција, а поводом ванредног правног лека је нови поступак правноснажно обустављен, или је оптужба правноснажно одбијена, или је окончан правноснажно ослобађајућом пресудом). Наведене су ситуације прописане Закоником о кривичном поступку, а у случају да дође до подношења представке Европском суду за људска права, мора постојати подударност националног закона са одредбама члана 5 Европске конвенције за заштиту људских права.

- Анализа теоријски супротстављених гледишта која може послужити за боље разумевање основа накнаде штете лица неосновано осуђеног или неосновано лишеног слободe;
- Право на накнаду штете лица неосновано осуђеног или неосновано лишеног слободe је субјективно право за чију повреду под условом да није изазвана његовом кривицом, одговара држава, без обзира је ли штета проузрокована кривицом државног органа или не;
- Парнични поступак представља продужетак кривичног поступка;
- Регулатива целокупног поступка садржана је у ЗКП РС, јер је повреда управо у кривичном поступку и настала;
- Англосаксонски правни систем заснива се на одговорности за штету државног службеника, а не државе.

VI КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА

Мастер рад кандидата Милице Виријевић под називом „Поступак за остваривање права на накнаду штете лица неосновано лишеног слободe или неосновано осуђеног“ представља кохерентну целину, која обухвата све значајне аспекте ове тематике у смислу члана 23. Правилника о мастер академским студијама Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици. Систематика и структура рада су задовољавајући, тема је изложена разумљивим језиком у складу са стандардима академског писања. Коришћена је адекватна и за ову област релевантна домаћа и инострана литература. Правна терминологија, анализа и изведени закључци су на нивоу примереном овој врсти рада.

VII ПРЕДЛОГ

На основу изложеног, ментор предлаже да се мастер рад под називом „Поступак за остваривање права на накнаду штете лица неосновано лишеног слободe или неосновано осуђеног“ прихвати и кандидату одобри одбрана истог.

У Косовској Митровици:

15.06.2026. године

Ментор:

проф. др Мирјана Ђукић

